

lung ausdrückt, die dem kritisch oder karikaturistisch eingestellten Sprecher notwendig ist. er muss gleichsam im Sprechen vergrossern, was er ablehnt unter das Vergrösserungsglas bringen, damit es sichtbar werde. Genau so wird man in Frz affektbeladenere Verba wählen statt que faistu ici? que dis-tu? so quo! que tu fiches ici? que est-ce que tu chantes? (mit der Erinnerung an den Coitus, bezw an die Qual des gefolterten, der gestehen muss), que est ce que tu fabriques? („erzeugen“ statt „tun“) und genau so im Deutschen durch lokale Bestimmungen das Verb ‘verbreitern’: was lachst du da **herum**¹⁾? was in aller Welt fällt dir ein? usw whatreibst du? (treiben ausgedehnter als tun)

Hinzutritt zu dieser Dimensionssteigerung des Verbalverlaufs beim reflexiven Gebrauch in cete crezi? usw die oben erwähnte aktiver Nuance: man liebt, wenn man tadeln, polemisiert, angreift, einen energischen, ausgesprochenen, entschiedenen Gegner vor sich zu haben, um nicht ins Ungewisse und Ungehaltete hinein seine Schläge auszuteilen zu müssen. Genau wie man etwa auf Französisch tadelnd sagt · Pour quoi est-ce que tu te mets à rire?, was die absichtliche und greifbar wahrnehmbare Haltung betont.

Universität Köln

Leo Spitzer.

IV

Sumedenie.

Cuvântul acesta se crede a fi un derivat din *sumă* < lat *sūmma*. Pentru a-i se explica terminația, a fost apropiat

¹⁾ Man konnte sagen, in dem herum liegt eine *nicht-en-schiedene*, nicht *einmalige* Handlung ausgedrückt und daraus erkläre sich die Pejoration (vgl die verbalen Ableitungen im Romanischen mit bis- oder frz - ailler in semailler bei A de Musset „Ils prêchent et courrent et vont semaillant je ne sais quoi que le vent emporte“ — nicht ein resolutes, zielbewusstes Saen, sondern ein Herumstreuen ohne Ziel und Richtung) — aber das Vage dieser Bildungen ist doch nicht denkbar ohne die Vorstellung des grosseren Raumes, in dem sich die Handlung abspielt

de alb *šumētē* (Cihac, I 270, Pușcariu, *Etym. Worterb.* 1691), sau de *rubedenie* (Tiktin, *Dicț rom-germ*), sau de *prăpădenie* (Şăineanu, *Dicț univ*), în sfârșit de *fumedenie* (Pușcariu, *Conv. lit* 1901, XXXV, 821 și Pascu, *Suf rom.*, 243)

Cred că trebuie să plecăm dela sinonimul lui *sumedenie* *sudum*, *sodóm*. De fapt Barcianu (*Dicț rom-germ*) trimită pentru *sudum* la *sumedenie*, ceea ce arată că a simțit înrudirea dintre cele două cuvinte, iar Şăineanu (*Dicț univ*) traduce pe *sudum* cu *sumedenie*.

Din *sudum* s'a putut forma **sudumenie*, întocmai cum din *prăpăd* avem *prăpădenie*. **Sudumenie* s'a metatezat în **sumudenie*, devenit *sumedenie* după *prăpădenie*, *rubedenie*.

Sudum și *sodom*, „mulțime mare (mai cu seamă) de oameni” vin din sl. *Sodomū=Sodoma*. Cu înțelesul românesc, *sodom*, se găsește și în rusă (v. Tiktin, s v. *sodom*)

Desvoltarea semantică a putut să se facă în limba română independent de cea rusă.

Formele *sumeténie* și *sudénie* sănt ușor de explicat prin analogia lui *rubédénie=nemoténie* și *rubédénie=rudénie*. *Fumedenie* e o etimologie populară pentru *sumedenie*.

E. PETROVICI

V

Aratrum

Se știe că acest cuvânt s'a păstrat în dialectul aromân subt forma *aratu*. În celealte dialecte ale limbii noastre, până acum, nu s'a putut atestă. Să totuși se pare că s'a păstrat în dialectul daco-român, nu cu înțelesul propriu „plug”, ci desemnând o parte a războiului de țesut, și anume a vatalelor. La Rucăr, bățul, arțarul sau brâglarul vatalelor se numește *jug*¹⁾. De capetele jugului atârnă cele

¹⁾ Atestat și de Pamfile, *Industria casnică*, p. 273, fără să indice regunea din care l-a cules Damé nu-l înregistrează.